

KAO I SVAKE GODINE...

Godišnji koncert Baletske škole u Novom Sadu, održan je 27. februara ove godine na sceni Jovan Đorđević Srpskog narodnog pozorišta.

Prvi deo pod nazivom Čarobna prodavnica igračaka na muziku Otorina Respigi bila je osveženje. I najmladi polaznici Škole i oni stariji polaznici Baletske škole skladno su se uklopili u priču i to je bila parada koja je trajala dvadeset minuta u kojoj su defilovali simpatične mäčke, pudlice, pahuljice, nastavnice, lutkice, babuske i Kozake.

Solo deonica, poput tarantele i uloga Srećne kraljice izvedene su jasno i čisto. Po nešto drugačije od uobičajenog, očigledna brojnost najmladih polaznika Baletske škole, naročito dečaka dokazuje da i kako ima interesovanja za baletsku umetnost. Posle tog dela, maštovitih i kreativnih koreografija oslojenih na klasičku, učenici srednje škole odseka za savremenu igru interesantno i dopadljivo izveli su koreografiju na muziku Wolfganga Amadeusa Mozarta. Prvi deo koncerta završen je duetom i varijacijama iz baleta Korsar, u izvođenju maturanata srednje škole odseka za klasičan balet.

U drugom delu koncerta, u dobrotnom tempu, redale su se numere iz klasičnog repertoara u koje su uključene do sada retke izvedene varijacije. I učenici odseka za narodnu igru su imali šta da pokažu. Izbor muzike, lepih kostima i predanih daka koji uživaju u svojim ulogama, doprineli su da publiku bude zadovoljiva.

Problemi, kojih je tokom pripreme bilo prevaziđeni su na vreme, a nastup novosadskih učenika i trud njihovih pedagoga, zaslужuju čestitke. Koncert je rezultat velikog zalaganja i zajedničke saradnje svih u školi. U tom procesu svi su podjednako važni bez obzira na kojim se mestima nalaze.

Srpsko narodno pozorište, kao domaćin koncerta s pravom može da očekuje da u redove svog baletskog ansambla dođu školovani igrači koji će naći svoje mesto u baletskom repertoaru.

Dobra vremenska ravnoteža pri izboru programa, uvežbanost i nove ideje učenili su da koncert dobije celinu natik na pozorišnu predstavu.

P.S. Naredne 2018. godine, navršava se sedamdeset godina od osnivanja ove umetničke škole, pripreme oko jubileje treba početi već od danas.

U SUSRET XIV BFI

U Ateljeu 212 31. marta biće svetska premijera komada (drame, tragedije, komedije?) pod nazivom Dobri pasosi, loši pasosi reditelja i koreografa Helene Valdman za koju se kaže da je najintrigantnije ime berlinske umetničke scene.

Tema aktuelna i tugaljiva: veza između nacionalnih granica i čežnje za nedostupnim prostorima. Dve grupe ljudi svedenih na pojmove dobri i loši pasosa, odvojenih živim zidom, životom su suprostavljene jedna drugoj: dobri pasosi obezbeđuju slobodu kretanja, loši su čuvari nepodobnini, dozvoljavajući im kretanje samo u sopstvenom krugu.

Reditelj i koreograf Helene Valdman postavlja je svoje delo za savremene igrače i trupu novog cirkusa, na tromeđu pozorišta, igre i socioloških istraživanja bavi se pojmom pogrančnog iskustva koje je retko kad pozitivno.

JEDINA A NAGRADENA

Malina Stanojković jedina predstavnica Srbije na takmičenju Hládáme mládě nádej baletu koje je održano od 13 do 16. februara u Liptovský Hrádok u Slovačkoj, osvojila je Specijalnu nagradu za najbolje izvedenu klasičnu varijaciju.

Malina Stanojković je učenica četvrtog razreda srednje baletske škole Lujo Davičo u Beogradu, izvela je varijaciju iz baleta Pahita i savremenu koreografiju Isidore Stanišić Suknja, pod mentorstvom Lidije Pavlović balerine Narodnog pozorišta i pedagoga savremene igre.

KO JE MARIA KOLIOPPOULOU?

U Institutu za umetničku igru od 6. do 17. marta Maria Koliopoulou održaće seriju predavanja. Osnivač i koreograf Proksima plesne kompanije koja je nastala 1996. godine na Laban Konzervatoriju za muziku i ples u Londonu kao grupa koreografa i igrača, ujedinjenih u istraživanju različitih oblika umetničke igre, dopuštanju pri tom svim učesnicima tičnu slobodu pri radu na projektima. Jedan od osnovnih ciljeva ove kompanije je ostvarivanje univerzalne komunikacije umetnika različitih pravaca prilikom ostvarivanja novih produkcija. Tokom dvadesetogodišnjeg neprekidnog rada prikazano je više od trideset raznih plesnih predstava, video produkcija i instalacija u bezbroj zemalja. Kompanija 2001. godine postaje međunarodna jer u nju stupa veliki broj umetnika iz različitih zemalja i različitog porekla.

Koreografiji Marije Koliopoulou prikazane su s vidnim uspehom na mnogobrojnim prestižnim svetskim festivalima; od 2005. godine ona saraduje s Danskim institutom za igru kao koreograf; s Onassis kulturnim centrom saraduje kao pedagog savremene igre, s naročitim naglaskom na delatnost s osobama s posebnim potrebama.

Član je Grčke plesne mreže preko koje se povezuju igrači i podjednako podržavaju profesionalni i neprofesionalni igrači. Njena disertacija *Razvoj umetničkih veština i sposobnosti u umetničkoj igri* objavljena je u knjizi Culture and Art - Seven Essays on Dance, Atina 2000.

Proksima kompaniju podržavaju Ministarstvo kulture Grčke, Video Dance, Austrijska ambasada, Grčki Nacionalni centar za teatar i ples.

IMA LI INSAJDERA U UMETNOSTI

Pijanista i korepetitor Miroslav Cupara je u svom malom ali zanimljivom delu objavljenom pod naslovom Balet i ja u nekoliko slika, koje prati CD s muzikom Ballet Class for left hand and three kisses, naslikao duhovito, emotivno, po malo ironično i cinično svoje korepetitorsko iskustvo. Kao insajder u umetničkoj igri objašnjava lično sagledavanje suštine muzike, baleta, baletske korepeticije, sve začinjeno anegdotama i dogadjajima iz ličnog života.

Rukopisi se ne vraćaju, redakcija zadržava pravo skraćivanja teksta

Osnivač i izdavač:
Udruženje profesionalnih baletskih igrača, koreografa i baletskih pedagoga Srbije
Glavni i odgovorni urednik:
mr Aleksandar Ilić
aleksandar.silic@gmail.com

Urednik:
Teodora Sujić, profesor
prazniklubavija@gmail.com

Saradnici:
Gabriela Teglaši Joškić;
Ksenija Djinjski
Katedra za kreativne industrije;

Mikojan Bezradica.
Dizajn i priprema:
Prof. dr Snežana Arnavutović

www.iui.rs
Realizacija:
Institut za umetničku igru;

www.iui.rs
Fotografije:
Nemanja Maraš;

Jelena Janković;
Našlovna strana - preuzeto sa:
P-portal.net

Dobro umetničko
ostvarenje je
simbioza

poetske mašte

koreografa i

pesme bez reči

igraceve intuicije.

To je nesumnjično

preplitanja realnog

i irealnog

u moć kojim se

pripotomljavaju

različitosti.

A. H. C.

Besplatan primerak, mart 2017.

ŠTA ĆE BITI S BALETOM U SRBIJI?

Povodom alarmantno loše situacije i neadekvatnog tretmana baletske umetnosti Udruženje baletskih umetnika Srbije je svim nadležnim institucijama i medijima poslalo javno saopštenje s molbom da se konačno donese rešenja koja bi doprinela opstanку profesije i baletske umetnosti u našoj zemlji.

Dok se bližimo proslavi sto godina postojanja baletske umetnosti na srpskoj kulturnoj sceni, umešto da osmišljavamo programe kojima ovaj veliki i značajan jubilej treba proslaviti, s velikom zabrinutošću i strepnjom prepoznavaju igrače, a to su Narodno pozorište u Beogradu, Srpsko narodno pozorište i Pozorište na Terazijama čiji ansambl u zbiru ne prelaze brojku od 200 ljudi, situacija je nepovoljna i preti da dođe do kolapsa.

Udruženje baletskih umetnika Srbije apeluje na nadležne institucije da se konačno iznadi adekvatna rešenja, koja su s obzirom na mali broj ljudi kojih se tiču moguća bez ikakvih posledica za državni sistem, a za ovu profesiju neophodna i od izuzetne važnosti, kako bismo očuvali baletsku umetnost u Srbiji. Molimo Vladi Republike Srbije, Ministarstvo finansija i Ministarstvo rada da pomognu Ministarstvu kulture i ustanovama kulture da se problemi baletskih profesije reše.

Neadekvatna zakonska rešenja za odlazak igrača u penziju su akumulirala problem koji je zabranu zapošljavanja u javnom sektoru dodatno produbila. Bezmalo čitavu deceniju u nazad pozorištu ne zapošljavaju, već honorarno angažuju mlade baletske umetnike kako bi uopšte mogla da izvode repertoar i dela poput Labudovog jezera, Uspavane lepotice, Žizele i sl. Paralelno sa tim sistematizacije radnih mesta u ustanovama kulture usled racionalizacije javnog sektora ugradene su krajnje nepovoljno i nanele su dodatnu, veliku štetu sektorima Baleta, a samim tim i igračima.

Honorarno angažovanim baletskim umetnicima ugovori pod kojima su angažovani nisu adekvatni, a nisu ni u skladu sa Zakonom. Oni obavljaju pun obim posla, isti su im zadaci i zahtevi kao i njihovim kolegama koje su u stalnom radnom odnosu. Uskraćena su im prava koja proizilaze iz Zakona o radu, ne priznaje im se beneficirani radni staž (koji je obezbeden za ovu profesiju), imaju diskontinuitet u zdravstvenom i penzionom osiguranju (usled toga što im se u toku letnjih meseci, mimo pozorišne sezone, ugovori prekidaju). Okav decenijski tretman krajnje nehumano onemogućava između ostalog odlazak na trudničko bolovanje, uskraćuje im lečenja neophodna usled čestih povreda, koje su sastavni deo ove profesije, a primaranja im nisu jednaka kao stalni zaposteni kolegama. Okavim daljim postupanjem stvorice se još veći problemi. Ili će se generacije umetnika, nakon deceniju i po provedenu u pozorištu na ulici i u potrazi za novom profesijom u srednjim godinama ili će, ako i dočekaju da zasnuju stalni radni odnos u pozorištu, oni biti prepričani da nove generacije dođu, jer neće moći da ispunje uslove za odlazak u penziju, kao posledica trenutnog stanja. Takođe, ovakvo stanje je veoma nepopularno i dovodi do toga da generacije mlađih i perspektivnih umetnika nakon skolovanja napuštaju zemlju svesni da ovde neće dočekati svoje prilike.

Udruženje baletskih umetnika Srbije moli sve nadležne institucije, da višegodišnji apeli konačno dobiju odjek. Ovo je tema o kojoj se često priča do te mere da je postala opšte mesto, a svi dosadašnji naporibni baletskih delatnika da se situacija reši nisu našli na rezultate već na pasivnost nadležnih i ignorisanje našeg goruge problema. Da ova tema ne bude prepreka i faktor koji koči razvoj cele profesije, apelujemo ponovo, jer ovakva situacija nije održiva i doveće do spontanog gašenja i nestanka baletske umetnosti u Srbiji.

Tekst Udruženja baletskih umetnika Srbije navodimo u celini.

DRAMATURG: DA ili NE?

Baleti se ne postavljuju, baleti se stvaraju, kažu da su to poslednje reči mitskog igrača Vlada Fomicha Njizinskog, pre nego što je zauvek zaroni u neslušene tajne okeana tišine.

Da. Sve velike, nezaboravne balete klasičnog repertoara, stvarali su majstori imaginacije i igračke veštine.

No, ove reči najviše pritiče današnjim delima umetničkog plesa odnosno sinergije koja proistiće iz ideje, znanja, umeća, pre svega talenta između koreografa i igrača.

A dramaturg? Gde je u toj međusobno neraskidivoj vezi njegovo mesto?

Da li je on onaj treći koji u skladnu vezu dvoje, unosi smutnju, remeti ustaljeni ritam?

Ne. Dramaturg je ono treće oko koje vidi boje jer nije omedano sopstvenom maštom.

Dramaturg je dragoceni savetnik, dragoceni čistač od izlišnog, iako često veoma zavodljivog viška.

On je onaj dragoceni treći u Svetom trojstvu ideja (koreograf), ostvarenje (igrač) i povezivanje u čvrstu zajednicu igrom otelotrovne ideje (dramaturg).

Šta je dramaturgija uopšte, a šta je oni bi trebalo da bude plesna dramaturgija? Treba poći od zajedničkih dodira između govornog i plesnog teatra, a naročito od njihovih razlika. Osnovna razlika je njihov instrument izražavanja: izgovarena reč prema plesu dočaranoj ideji neke reče. U stvari, u igri naročito savremenog skoro uvek se polazi od sasvim novih pokreta ili kombinacija pokreta, ne od zapisa ili muzičke partiture kao kod klasičnog baleta, i zato su koreografije savremenih plesnih komada ugozđene od zaborava, odnosno čuvaju se isključivo u pmačenju. Još je Žan Žak Nover* u svom delu Pisma za igru i balet (1760. Letters sur la d'anse et sur ballets) između ostalog naglasio našunu potrebu i značaj dramaturgije u nastajanju smislenog plesnog dela.

Praktične potrebe za pojавu plesnog dramaturga u procesu nastajanja plesnog komada je neophodnost ustanovljavanja prakse analize oblike plesnog pokreta, plesne kompozicije, estetske osnove pojedinih plesnih vrsta a pre svega strukture plesne predstave.

Rad, odnosno obaveza plesnog dramaturga je kao i kod pozorišnog dramaturga da pomogne pri strukturiranju plesnog materijala koji je u stvaralačkoj uzajamnosti s igračima ostvario koreograf (ova saradnja između igrača savremene igre i koreografa za razliku od saradnje koreografa i igrača u klasičnom baletu u kome pokret od A do D određuje koreograf) jedna je od najbitnijih karakteristika savremene plesa.

Plesni dramaturg je saradnik koreografa i ravnopravan član tima koji stvara plesnu predstavu, neophodan je da bude vičan analitičkom razumevanju i shvatljaju, opisivanju i procenjivanju izvođačkog nivoa plesa; uspostavljanju veze s drugim umetničkim oblicima; saraduje s izvođačkim timom pri odabiru pokreta; sardžajnom sažimanju ili širenjem situacije; naglašavanju kontrasta, sve do, ako se ukaze potreba dogradnje teme novim značenjima zajedno s koreografom i plesačima.

A šta je ples? To je našin ljudskog izražavanja pokretom. Od uobičajenog, svakodnevnog kretanja razlikuje ga svesno oblikovanje misli u pokretu u prostoru i vremenu. Plesni pokret je transformacija namenskih pokreta u apstraktan, idiomaticki, i dostiže simboličko značenje. Plesni stvaralač, koreograf, transponujući ideju o ideji u sofisticirane oblike u nastajanju i nestajanju, stvara delo koje može naravno, ukoliko je iskreno, da deluje na gledaoca (što i jeste cilj) snažnim emotivnim uticajem.

Savremeni, takozvani nereprezentativni ples poznat kao i apstrakt ples, za razliku od reprezentativnog (klasičan balet) koji se oslanja na priču, a koreograf sledi libretu i muziku, i ako ne sledi priču već ideju podstaknutu nekim drugim umetničkim delom ili prosti idejom pokreta, zugsutom emocijom, izvođačkom perfekcijom, originalnim simfonijom pokreta, lepotom, dramatičnošću iskaza komunicira s gledaocima, ne samo dozvoljavajući im već i sugerujući i podstičući ih na mnoga, različita shvatljana poruka ili značenja plesa. To nikako ne znači da nereprezentativni ples ne sadrži organizacioni princip čak i ako ne priču kač priču. Ipak osnovna linija ideje trebalo bi da bude jasna i prepoznatljiva kao rezultat jasne vizije koju želi koreograf da plesom izraži.

Kada se koreograf izražava čistim oblicima pokreta, onim kojim ne prikujuju ogledno, ne sme da izgubi iz vida suštinu, koja je u biti reminiscencija stvarnog kretanja živih bića, prirade i kosmosa i ima sopstvenu dramaturgiju ritmički prepletenu dinamikom kvaliteta. Plesni pokret može sam po sebi da bude tvorac izraza, u kom slučaju koreograf i dramaturg moraju da obezbede uslove za njegovo isticanje.

Ritam je osnova igre, bez njega nema plesa, bez njega kao ni bez kretanja nema života: sve se ritmički kreće i okreće u mikrososmu i makrososmu. Sve je kretanje, sve je ples. Ali, struktura pokreta bez ritma je monotona. Dramaturg ima zadatak da kasno posmatrač s ostojašnjim koreografom i igračima da sakupljanjem delova svesno i smisreno oblikuje celinu, odnosno iskažu plesnu misao.

Dramaturgski koncept je cilj smislenog sceniskog izvođenja a dramaturg je izvršilac tog zadatka. Odnos plesnog dramaturga i koreografa u suštini je saradnički jer združeno rade na konačnom uobičajivanju koreografske ideje. Dramaturg gleda na celinu, a koreografova pažnja je usmerena ka svakom pojedinom detalju. Saradnja dramaturga i koreografa počiva na interakciji dva načina gledanja što doprinosi uspešnom dijalogu, u stvari uspešnom ostvarivanju zajedničkog cilja.

Ne postoji precizna granica između ove dve delatnosti jer dramaturgija je neodvojiva od koreografije. Kada koreograf priprema koncept novog dela, saraduje s dramaturgom pri njegovoj razradi pri čemu njihove različite perspektive do prinose celovitom nastanku predstave.

Obe ove funkcije često su sjedinjene u istoj osobi: koreograf - dramaturg, što je dosadašnja praksa pokazala kao deotvoreno.

tekst oslojen na prevodu sa slovenačkog M. T. Đorđevića, *Dramaturgija u plesu*, Neja Kos: objavljeno u TKH, Časopis za teoriju izvođačkih umetnosti broj 3, april 2002.

*Nevere Jean Georges (1727-1810.) francuski igrač, koreograf i teoretičar igre. Prvi uveo dramsku radnju i pantomimu u balet. U ovom delu jednom od najznačajnijih za budući razvoj umetničke igre zalaže se za stvaranje baletskih dela na zakonima dramaturgije.

VOL. 2 na XXXIII...

Na poziv 33. Internacionalnog festivala Sarajevska zima 2017. 22. februara u SARSTRU-u (Sarajevski ratni teatar) predstavili su se Igor Kirov koreograf iz Makedonije i koreograf Aleksandar Ilić iz Srbije u saradnji s Natašom Iwaniec koreografi iz Poljske delom Balkan Dance project Vol. 2.

Balkan Dance project su pre tri godine osnovali Igor Kirov iz Makedonije, Moja Majcen baletska umetnica iz Slovenije, kojima se pridružio Aleksandar Ilić prvi solista i koreograf baleta Narodnog pozorišta u Beogradu, da bi zabiljili umetnike s prostora nekadašnje Jugoslavije i Balkanskog regiona uz svesrdnu podršku Festivala Velenje na čelu s direktorkom Barabaron Pokorný.

U prvom delu večeri izveden je plesni komad The Cube Untold u koreografiji i scenografiji Igora Kirova.

U predstavi se igrom postavlja pitanje ko smo, gde smo, zašto smo tu... da zaronimo u skriveni deo sebe, da pronađemo tajnu... mi koji imamo hrabrosti da pitamo.

Drugi deo večeri je posvećen plesnoj poemii Posle Soneta po motivima Sonetnog venca slovenačkog pesnika France Prešerna, u komu kroz celo delo proujeva suštinica bit života: želja, češnja, osjećenost, ljubav, ljubav kao većita kategorija prema prema otazivni, a iznad svega prema slobodi... U koreografiji Aleksandra Ilića i Natalie Iwaniec, po libretu Teodore Šujć.

U ova ova komada učestvuje pet istih igrača koji sjedinjeni s entuzijazmom ovapločuju misao-ostige, utiskujući svojim talentom snazan pečat ostvarenoj ideji: Moja Majcen (Slovenija), Ema Janković (Hrvatska), Branko Mitrović (Bosna i Hercegovina), Luka Živković i Jakša Filipović (Srbija).

Posle velikog uspeha koji je bio potvrđen toplim prijemom i frenetičnim aplauzom u Sarajevo ekipo Vol. 2 nastavlja svoju misiju zbiljavanja hodočašćem pre prostoru nekadašnje zajedničke otadžbine. Slediće izvedenje biće u 9. marta Velenje; 10. marta Krško; 21. juna Maribor a 28. jula Šibenik...

DORDU PAVLOVIĆU VUKOVA NAGRADA

Među dobitnicima ove nagrade za 2016. godinu koju dodjeljuje Kulturno prosvetna zajednica Srbije za izuzetan doprinos razvoju kulture u Republici Srbiji i sve srpskom kulturnom prostoru, je i dirigent Dorde Pavlović čija je višegodišnja muzička delatnost obeležila taj umetnički segment rada Narodnog pozorišta, kao dirigent najpoznatijih dela klasičnog baleta, *Uspomena leptika, Labudovo jezero, Krko Oraščić...* a naročito doprinela dostašnjom čuvanju naše muzičke tradicije, kao dugogodišnji dirigent omladinskog orkestra *Borislav Paščan* neguje uspomenu na osnivača Borislava Paščana, i širi ugled našeg muzičkog podmlatka ne samo kod nas već i u svetu na mnogobrojnim gostovanjima.

VIVA LA VIDA!

Plesni projekat Balkan Dance project Vol. 2 u koreografijama Aleksandra Ilića prvi soliste i koreografa Narodnog pozorišta u Beogradu u saradnji s Natašom Iwaniec (Poljska) i internacionalnog igrača i koreografa Igora Kirova (Makedonija) pozvan je da gostuje na Međunarodnom festivalu savremene igre u Meksiku (The International Contemporary Dance Festival of Mexico City), ove godine.

Balkan Dance Project je međunarodni plesni projekt u kome učestvuju uspešni mladi koreografi i igrači s Srbije, Hrvatske, Makedonije, BiH, Poljske i Francuske. Osnovani su ga 2015. godine koreograf i igrač Igor Kirov (Makedonija) i Moja Majcen balerina (Slovenija), kojima se pridružio Aleksandar Ilić (Srbija).

Misija ovog projekta je da kroz individualnu priču istražuje zajedničko iskustvo Balkana.

Svakog od njih kroz svoju ličnu estetiku tumaći stečeno životno iskustvo. Balkan Dance project čine dva dela Posle soneta po motivima Sonetnog venca slovenačkog pesnika France Prešerna u koreografiji Aleksandra Ilića uz saradnju Natalie Iwaniec, i Cube Untold u koreografiji i scenografiji Igora Kirova.

U ova ova komada učestvuju isti igrači: Moja Majcen (Slovenija), Ema Janković (Hrvatska), Branko Mitrović (Bosna i Hercegovina), Luka Živković i Jakša Filipović (Srbija).

Vol. 2, je premijerno izveden na Velikoj sceni Madlenianum opere i teatra (Srbija) 8. oktobra prošle godine.

Pokrenuti ciljem pod nazivom Balkan Dance Project učesnici su svako prema svom afinitetu, shvatajući i emocijama nasiljali portret vremena sadrašnjeg proizašlog iz vremena prošlog anticipirajući vreme buduće, kao zbir tri sušinska činioča opstanka na zemlji.

Koproducijski projekat između Madlenianum opere i teatra i Festivala Velenje ima misiju zbiljavanja, povezivanja i kulturne razmene umetnika, razvoj moderne, savremene igre, predstavljanje plesnih produkcija u manjim mestima i podsticanje obrazovanja i osvajanja nove mlade publice.

Što politika razdvaja umetnost spaja.

Iako veoma mladi stekli ste osobeno mesto među našim dojenima fotografije, svojim iskrivenim, jasnim, romantičnim ali ne sentimentalnim rukopismom. Kod koga i gde ste učili zanat?

J.J.: Imala sam neverovatan sreću da svom početku upoznam sjajnog umetničkog fotografa i divnog čoveka Aleksandru Radošu od koga sam puno naučila. Dao mi je beskrajnu slobodu, nikad me nije omeđavao nekim pravilima, puštao me je i gledao u kom pravcu ču otici. Njajbitnije što sam naučila od njega je da stvaram sopstvenim bićem, DA PRICAJAM, DA DAJEM, A NE DA OČEKUJEM. Da ne razmišjam o nagradama, takmičenjima, nego da svim srcem živim svoju umetnost, a ostalo će doći samo se sebi kad za to dođe vreme. Beskrajno sam mu zahvalna na tome.

Zanat bez talenta je samo umeće a ne umetnost. Ko je u Vama prvi naslutio talent?

J.J.: Ljudi oko mene. Uopšte nisam bila svesna, samo sam stvarala, a prepoznavanje je došlo samo po sebi. Imala sam uz sebe divnu osobu koja me je ubedila da verujem u ono čime se bavim, poverovala sam i nisam odustala, pa se ukazala sreća da rastem uz BITEF festival i tako polako formirala svoju estetiku.

Vaše kamere bezpogovorno sledi ples Vaših misli, oka i smisla za detalj. Slazeći li se s vlasti i senku mogu iscrpati sva ljudska osećanja, od smeha, humora, radosti, sarkazma do očajanja i nade?

J.J.: Slazem se. Sve to i više od toga. Zato volim fotografiju. Predstavlja sve ono u nama i što je ono nas. Na žalost kod nas se sve manje na takav način koristi fotografija i njena snaga je zamjenjena komercijalnom upotrebnom.

Vaše fotografije nastavljaju da igraju s baletskim umetnicima, igračima Kola, BITEF Dance kompanije... s gospodama Plesnog teatra gospode... čuvajući ne samo kolort originala nego i ritam pokreta. Kako te uspevate?

J.J.: Prvenstveno je bitna prisutnost onda i inspiracija kako u tim s kojim radim tako i inspiracija umetnika s kojim saradjam. Možda je najbolji primer za to saradnja s Nacionalnim ansamblom Kolo. Da direktor ansambla Kolo, Vladimir Dekić nema neverovatan viziju i pokretačku energiju verovatno ne bi mogla nikada toliko dugo da fotografisati nacionalnu igru. Njegova profesionalnost i vera u moj rad, da se veliki rezultat i sjajne fotografije koje nisu samo mojom zaslugom. Dao mi je beskrajnu slobodu u stvaranju i time pokrenuo lavinu inspiracija s Ansamblom Kolo. Pošte dve godine rada i dalje imam tremu pred koncert kao na početku, radujem se novim stvaranjima daljem istraživanju, šta još može da se dobije od te vrste pokreta iz vremenskih igrača... Mi imamo tim koji me pokreće i kada se umorim uvek me podigne. Za mene je to inspiracija.

Vaša pobednička fotografija na ovom prestižnom Međunarodnom konkursu predstavlja čudesnu riznicu misli, osećanja, filozofije, sete, usamostenosti i ohrabrujuće nade i jedinstvene lepotu. Kako ste uspeli da uhvatite svetlost nade i ljubavi i nežnog zajedništva u tom bespuču mnogoljubne otuđenosti?

J.J.: Fotografija je zabeležena u Puli na koncertu Massive Attack prošle godine. Nemam baš neku definiciju objašnjenja, to je bio trenutak koji ne mogu da objasnim. Pravo mesto, pravo vreme, i veština brzog beleženja.

Kada radiš u pozorištu kao fotograf jednostavno se naučiš brzom reagovanju, jer nema puno vremena za čekanje. Niko neće zbog tebe da ponovi celu predstavu. Nauči da budeš lovac.

Neki predpostavljaju crno belu fotografiju koloristično, navodeći da teže u njoj ostvariti atmosferu ili bolje karakter bilo figure ili nekog objekta, dok boja pruža bezbroj mogućnosti da mimikrijom atraktivnosti pokrije nedorečenost. Šta mislite o tome?

J.J.: Smatram da je autor rukopis najbitniji. Autor zna što je najbolje i tom svojom odlukom delo čini jasnim ma kojom tehnikom rukopis. Individualnost je bitna, ostati dosledan svom rukopisu, nepravdujući se zbog čega smo nesto uradili na ovaj ili onaj način. Jednostavno smo tako uradili ili odlučili. Kreiranje individualnosti i formiranje autorskog rukopisa